

การออกแบบบรรจุภัณฑ์ชาดาวอินคา กรณีศึกษา กลุ่มอินคาไร่ชัชวาล

PROJECT OF SACHA INCHI TEA PACKAGING DESIGN

CASE STUDY CHATCHAWAL FARM

ภัทรกร ออแก้ว

Pattarakorn Orkaew

บทคัดย่อ

การออกแบบบรรจุภัณฑ์ชาดาวอินคา กลุ่มอินคาไร่ชัชวาล ครั้งนี้ มีจุดประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสำรวจ และรวบรวมข้อมูล ผลิตภัณฑ์ชาดาวอินคา 2) เพื่อให้บรรจุภัณฑ์สามารถยืดอายุการเก็บ และรักษาคุณภาพของชาดาวอินคา 3) เพื่อพัฒนากาแฟกบนบรรจุภัณฑ์ชาดาวอินคาที่มีความสวยงาม น่าสนใจแสดงเอกลักษณ์เฉพาะ มีข้อมูลของผลิตภัณฑ์ครบถ้วน และ 4) ประเมินความพึงพอใจต่อบรรจุภัณฑ์ชาดาวอินคา ของ กลุ่มอินคาไร่ชัชวาล ที่ได้รับการออกแบบและพัฒนาแล้วจากผู้ผลิต ผู้จำหน่าย และนักท่องเที่ยว โดยการคัดเลือกชนิดชาดาวอินคาที่จะนำมาออกแบบและทำแบบร่าง เพื่อสอบถามความพึงพอใจและความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการบรรจุภัณฑ์ด้วยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยมีลักษณะคำถามแบบเรียงลำดับ ปรับปรุงและพัฒนาแบบบรรจุภัณฑ์ จึงนำมาผลิตต้นแบบบรรจุภัณฑ์ชาดาวอินคา กลุ่มอินคาไร่ชัชวาล และนำต้นแบบที่ได้ไปประเมินความพึงพอใจ จากผู้ผลิตและผู้บริโภค จำนวน 50 ท่าน ผลการวิจัยพบว่าผู้บริโภคชาดาวอินคาส่วนใหญ่ นิยมบริโภคเพื่อ บำรุงร่างกาย สูตรที่ขายได้มากที่สุดคือ สูตร 2 ทำจากเปลือก รองลงมาคือ ชาดาวอินคา สูตร 1 ทำจากใบ และ ชาดาวอินคา สูตร 3 ทำจากใบ ผสมเปลือก ตามลำดับ ผลการออกแบบบรรจุภัณฑ์ชาบรรจุภัณฑ์ชั้นในสุดคือ ซองชาเยื่อกระดาษ เพื่อให้ซองชาและดื่มได้อย่างสะดวกและง่าย ชั้นที่ 2 ใช้วัสดุเป็น ซองฟอยล์ ทำให้อายุการเก็บและรักษาคุณภาพของชาได้ดียิ่งขึ้น และบรรจุภัณฑ์ชั้นนอกสุดเพื่อรวมหน่วยสินค้า ใช้กระดาษอาร์ตมัน 300 แกรม เคลือบ ด้วยฟิล์ม PVC ชุन มีกราฟิก เป็นส่วนสำคัญเพื่อดึงดูดและสื่อความหมายให้แก่ผู้บริโภคโดยสามารถโน้มน้าวให้เกิดการซื้อได้มากขึ้น ทั้งนี้การออกแบบบรรจุภัณฑ์มีวัตถุประสงค์ 3 ด้าน คือ ด้านประโยชน์ใช้สอยต้องมีขนาดสัดส่วน

คณะศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300
Faculty of Fine Arts and Architecture, Rajamangala University of Technology Lanna, Muang District, Chiang Mai Province 50300
corresponding author email: yuyapinya2@gmail.com

Received: 20 July 2020; Revised: 31 August 2020; Accepted: 5 September 2020

เหมาะสมกับการใช้งานด้านโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ คือต้องมีรูปแบบและโครงสร้างที่เหมาะสม รวมไปถึงใช้วัสดุบรรจุภัณฑ์ให้เหมาะสมกับตัวผลิตภัณฑ์ ด้านความสวยงาม แสดงข้อมูลสินค้าครบถ้วน กราฟิกของบรรจุภัณฑ์มีเอกลักษณ์ เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ ผลการประเมินความพึงพอใจ ที่มีต่อต้นแบบบรรจุภัณฑ์ชาดาวินคา พบว่าโดยภาพรวม มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$)

คำสำคัญ: การออกแบบบรรจุภัณฑ์ ชาดาวินคา กลุ่มอินคาไร้ช่ชาวล

Abstract

The project of Sacha Inchi tea packaging design by Chatchawal farm aims to 1) survey and data collection of Sacha Inchi processed products 2) design the packaging to extend the shelf life and maintain quality 3) develop graphics on the packaging to be the attractive product, show unique identity and complete product information, and 4) evaluate the satisfaction of the packaging. The selection of Sacha Inchi tea was designed and drafted for evaluating satisfaction and opinions from packaging experts using rating scale questions. The selection of Sacha Inchi tea was designed and drafted for evaluating satisfaction and opinions from packaging experts using rating scale questions. After improving and developing the packaging, the prototype was evaluated satisfaction by 50 manufacturers and consumers. The results showed that most consumers believe that consuming Sacha Inchi tea can support a healthy body. The most popular tea was formula 2, made from bark, followed by formula 1, made from leaves and tea, and formula 3, made from bark mixed leaves. The tea packaging design showed that the innermost layer is a pulp teabag followed by foil packaging. The outer packaging material was art paper (300 gsm) coated with PVC film, transparent packaging. The design of the package has three objectives: utility, size must be suitable for use. There must be a proper form in terms of the packaging structure, including suitable for the product itself, beauty, complete product information, and unique graphics packaging. The satisfaction assessment result showed that the prototype was satisfied at a high level ($\bar{x} = 4.35$).

Keywords: Packaging design, Sacha Inchi, Chatchawal farm

บทนำ

ต้นถั่วดาวอินคา มีถิ่นกำเนิดในป่าเมซอนของชาวเปรูในทวีปอเมริกาใต้ สามารถเจริญเติบโตได้ดีในสภาพอากาศอบอุ่นทั้งในป่าที่สูงกว่าระดับน้ำทะเล 100 เมตร จนถึงป่าที่มีระดับความสูงมากกว่า 2,000 เมตรจากระดับน้ำทะเล รู้จักกันในหลากหลายชื่ออาทิ Inca peanut, Wild peanut, Sacha peanut หรือ Mountain peanut ปัจจุบัน ถูกนำเข้ามาปลูกในแถบประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มากขึ้น ซึ่งรวมถึงประเทศไทยด้วย หลังจากการเพาะปลูกต้นดาวอินคาประมาณ 5 เดือน ต้นดาวอินคา จะเริ่มออกดอก ดอกมีลักษณะเป็นกลุ่มขนาดเล็ก มีสีขาว ผลเป็นรูปดาว 4 - 8 แฉก ในแต่ละแฉกจะมีหนึ่งเมล็ด ผลอ่อนจะมีสีเขียว เมื่อแก่จะมีสีน้ำตาล ผลสามารถเก็บเกี่ยวได้ตลอดทั้งปี เมื่อกะเทาะเปลือก สีน้ำตาลเข้มออก สามารถนำเมล็ดสีขาวที่อยู่ด้านในมาแปรรูปเพื่อรับประทานได้ เคยมีชาวอินคา นำมาใช้ประโยชน์ ประเทศไทยจึงเรียกถั่วชนิดนี้ว่า ถั่วดาวอินคา (Yehuda et al., 1999)

ชาวดาวอินคา เหมาะสำหรับผู้ที่มีการความดันโลหิต คอเลสเตอรอล และไขมันในเลือดสูง ช่วยให้เลือดไหลเวียนดียิ่งขึ้นและเพิ่มความแข็งแรงให้ผนังหลอดเลือด ไม่เปราะหรือแตกง่าย จึงเหมาะสำหรับ บำรุงหัวใจ ระวังประสาท บำรุงสมอง ทั้งยังเหมาะสำหรับผู้ป่วยโรคเบาหวานอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีสารแคโรทีนและสารประกอบโพลีฟีนอล ซึ่งเป็นสารต้านอนุมูลอิสระที่มีบทบาทช่วยลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคเรื้อรัง ลดการอักเสบและลดคอเลสเตอรอลในเลือด โดยจากงานวิจัยของภาควิชาโภชนวิทยา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (Promluk, 2017) พบว่า น้ำมันจากถั่วดาวอินคามีปริมาณสารประกอบโพลีฟีนอลทั้งหมดสูงใกล้เคียงกับน้ำมันงา นอกจากนี้ยังมีสารไฟโตสเตอรอลซึ่งเป็นสารพฤษเคมีที่มีโครงสร้างคล้ายกับคอเลสเตอรอล จึงทำให้มีคุณสมบัติในการยับยั้งการดูดซึมคอเลสเตอรอลจากอาหารและลดระดับคอเลสเตอรอลในเลือด น้ำมันถั่วดาวอินคามีโอเมก้า 3 เป็นส่วนประกอบสำคัญ ซึ่งมีผลต่อการทำงานของระบบประสาท และบำรุงสมอง (Sillapatharakul, 2017) คล้ายคลึงกับกรดไขมันโอเมก้า 3 ที่สกัดออกมาได้จากน้ำมันปลา (Gonzales & Gonzales, 2014)

กลุ่มอินคาไรซ์ชาวล ตั้งอยู่เลขที่ 106 ม.1 ต.บ้านโฮ้ง อ.บ้านโฮ้ง จ.ลำพูน ผลิตสินค้าเพื่อสุขภาพหลากหลายชนิด เช่น ถั่วดาวอินคาอบกรอบ น้ำมันดาวอินคา แต่สินค้าที่ขายดีที่สุดเป็นชาวดาวอินคา ทั้งสองสูตร สูตร 1 ทำจากใบ สูตร 2 ทำจากเปลือก ได้รับความนิยมจากกลุ่มผู้ดื่มชา เพราะเป็นเครื่องดื่มที่มีจุดเด่นคือความหอมละมุนชุ่มคอ สำหรับคนรักสุขภาพและผู้ที่ต้องการดื่มชานอกเหนือจากการเป็นเครื่องดื่มที่ช่วยดับกระหาย แก้ง่วง ยังพบว่าสามารถแก้สารพัดโรคได้อีก ปัจจุบันทางกลุ่มใช้บรรจุภัณฑ์เป็นซองสำเร็จรูปที่ขายในร้านขายยาทั่วไป และติดสติ๊กเกอร์ที่มีโลโก้ ชื่อผลิตภัณฑ์ และที่อยู่ของผู้ผลิต เท่านั้น ทำให้บรรจุภัณฑ์ไม่สามารถรักษาคุณภาพของชาได้และกรากิบบนฉลากยังมีข้อมูลไม่ครบถ้วน ไม่สื่อถึงความเป็นชาเพื่อสุขภาพ และไม่มีควมสวยงาม การออกแบบบรรจุภัณฑ์เป็น การศึกษาเพื่อเลือกใช้นิตและประเภทของวัสดุที่เหมาะสมนำมาทำบรรจุภัณฑ์ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของ

ชาอีก ทั้งยังเป็นการลดขั้นตอนและภาระค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการในการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ โดยเฉพาะเป็นผู้ประกอบการรายย่อย (SME) ที่มีต้นทุนน้อย แต่การออกแบบของกราฟิกให้มีความเหมาะสมนั้น ช่วยให้ผลิตภัณฑ์ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ สร้างความจดจำต่อผู้บริโภคเป็นการสื่อสารด้านการตลาดที่มีต้นทุนไม่สูงมากนัก

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยได้มุ่งเน้นพัฒนาบรรจุภัณฑ์ชาดาวอิน กลุ่มอินคาไร่ ชัชวาล เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชาดาวอินคา บรรจุภัณฑ์ที่ได้ออกแบบใหม่ สามารถยืดอายุการเก็บ และรักษาคุณภาพของชาดาวอินคา ส่วนกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ชาดาวอินคา ที่มีความสวยงาม ทำให้ผลิตภัณฑ์ดูน่าสนใจ แสดงเอกลักษณ์เฉพาะและมีข้อมูลของผลิตภัณฑ์ครบถ้วน ทั้งนี้ถือเป็นการยกระดับมาตรฐานงานออกแบบบรรจุภัณฑ์ของฝาก ที่สอดคล้องกับโครงการ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ โดยมุ่งหวังให้ชาวบ้านในชุมชน ช่วยกันสร้างให้เกิดมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์ในชุมชนของตนเอง ให้เป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว นำรายได้ให้กับชาวบ้านในชุมชน สร้างให้เกิดความเข้มแข็ง และส่งเสริมการพัฒนาชุมชนในระดับรากหญ้าอย่างยั่งยืนต่อไป ซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงให้มีความเข้มแข็ง รวมไปถึงส่งเสริมการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไปสู่ผู้ประกอบการขนาดกลาง และขนาดย่อมหรือ SMEs ด้วยการส่งเสริมความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อให้เกิดรายได้และช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกันภายในชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและค้นคว้าข้อมูลชาดาวอินคา การใช้ประโยชน์ ชนิดของชาดาวอินคา กลุ่มอินคาไร่ ชัชวาล ศึกษาปัญหาบรรจุภัณฑ์เดิมของกลุ่ม และความต้องการของกลุ่ม ด้วยแบบสอบถาม ข้อมูลเบื้องต้น และการสัมภาษณ์ด้วยคำถามแบบเปิด เพื่อคัดเลือกชนิดชาดาวอินคา ที่จะนำมาออกแบบ พร้อมนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ชาดาวอินคา

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบบรรจุภัณฑ์ชาดาวอินคา กลุ่มอินคาไร่ ชัชวาล ที่ได้แนวทางจากการศึกษาค้นคว้า และแบบสอบถามแนวทางการออกแบบในขั้นตอนที่ 1 โดยวิธีทำแบบร่าง (sketch design) ด้วยมือ

ขั้นตอนที่ 3 สอบถามความพึงพอใจและความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการบรรจุภัณฑ์ ด้วยแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยมีลักษณะคำถามแบบเรียงลำดับ เพื่อคัดเลือกให้เหลือรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ชาดาวอินคา 3 รูปแบบ รูปแบบละ 1 ดีไซน์ พร้อมใช้คำถามแบบเปิด เพื่อนำข้อเสนอแนะไปพัฒนาปรับปรุงเพิ่มเติม

ขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุงและพัฒนาแบบบรรจุภัณฑ์ชาดาวอินคา ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญการออกแบบบรรจุภัณฑ์

ขั้นตอนที่ 5 ผลิตแบบต้นแบบบรรจุภัณฑ์ชาดาวอินคา กลุ่มอินคาไร่ ชัชวาล

ขั้นตอนที่ 6 ประเมินความพึงพอใจต่อต้นแบบบรรจุภัณฑ์ชาดาวินคา กลุ่มอินคาไร่ชวัล ที่ได้รับการออกแบบและพัฒนาแล้วจากผู้ผลิต ผู้จำหน่าย และนักท่องเที่ยวโดยแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า ด้วยคำถามเรียงลำดับ ประกอบแบบจำลอง เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสำรวจบริเวณร้านขายผักสินค้าของที่ระลึกภายในจังหวัดลำพูน พบว่าผู้บริโภคส่วนใหญ่มีสัดส่วนเพศชายจำนวน 23 คนคิดเป็นร้อยละ 46 และเพศหญิงจำนวน 27 คนคิดเป็นร้อยละ 54 ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มลูกค้าอายุ 40 ปีขึ้นไป เป็นกลุ่มคนรักสุขภาพ ต้องการบริโภคชาดาวินคาเพื่อบำรุงร่างกาย ดื่มชาเพราะเหตุผลทางด้านสุขภาพ เป็นกลุ่มลูกค้าประจำที่มีการซื้ออยู่แล้วมากที่สุด รองลงมาเป็นกลุ่มลูกค้าที่ได้รับการแนะนำบอกต่อจากผู้ที่เคยใช้สินค้า ชาดาวินคาสูตรที่จำหน่ายได้มากที่สุดคือ สูตร 2 ทำจากเปลือก รองลงมาคือ ชาดาวินคาสูตร 1 ทำจากใบ และ ชาดาวินคา สูตร 3 ทำจากใบ ผสมเปลือก ตามลำดับ ผู้ผลิตมีความต้องการบรรจุภัณฑ์บรรจุชาดาวินคา ที่สามารถรักษาคุณภาพของชาดาวินคาได้ดี กล่องสามารถพับแบนได้ ถือเป็นอรรถประโยชน์ที่สำคัญในเชิงของการประหยัดพื้นที่ขณะขนย้ายและเก็บรักษา (Kirwan, 2013) เมื่อเรียงซ้อนกันในชั้นแรกเรียงตั้ง ชั้นที่ 2 เสียบระกว่างช่องว่างของชั้นแรกได้จะสามารถเรียงซ้อนกันได้พอดี ซึ่งผลิตภัณฑ์ชาไม่ใช่สินค้าประเภทแตกหักเสียหายได้ง่าย สามารถจัดเรียงตามความเหมาะสมของบรรจุภัณฑ์ได้ภายในพาเรทในปริมาณสูงสุด ทั้งยังใช้ปริมาณกระดาษที่น้อยกว่าทำให้มีต้นทุนการผลิตที่น้อยกว่าอีกด้วย ผู้บริโภคสามารถใช้ได้สะดวกและต้องการให้กราฟิกบนบรรจุภัณฑ์มีความสวยงาม สะดุดตาเมื่อวางจำหน่าย มีข้อมูลบอกผลิตภัณฑ์ครบถ้วน สามารถผลิตบรรจุภัณฑ์ในระบบอุตสาหกรรมได้จริง ต้นทุนไม่สูงมาก

1. การออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์

กระบวนการออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ตามที่ (Khongcharoenkiat & Khongcharoenkiat, 1998) กล่าวว่าต้องอาศัยความรู้และข้อมูลจากหลายด้าน โดยที่ผู้วิจัยจะกระทำหน้าที่เป็นผู้สร้างภาพพจน์ (The imagery maker) จากข้อมูลต่าง ๆ ให้ปรากฏเป็นรูปลักษณะของบรรจุภัณฑ์จริง ลำดับขั้นตอนของการดำเนินงาน นับตั้งแต่ตอนเริ่มต้น จนกระทั่งสิ้นสุดจนได้ผลงานออกมาดังต่อไปนี้

บรรจุภัณฑ์ขั้นที่ 1 คือ การเลือกใช้ซองชาเยื่อกระดาษ ขนาด 5x6 เซนติเมตร ในการบรรจุ ซึ่งชาต้องเป็นแบบบดแล้วเท่านั้น เพื่อตีสารที่มีประโยชน์ออกจากใบชาได้อย่างเต็มที่ เป็นซองชารูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ด้านบนเป็นรูปสี่เหลี่ยมคางหมู สามารถบรรจุชา ได้จำนวน 2 กรัม ซึ่งเหมาะสมกับการชงดื่ม 1 ครั้ง จะให้ได้ประโยชน์สูงสุดของชาดาวินคายังร้อยละ 10 ของชาความยาว 7 เซนติเมตร ปลายเชือกมีแท่งกลมติดไว้ เพื่อสะดวกต่อการใช้งาน โดยเมื่อจุ่มลงไปในแก้วน้ำร้อนแล้ว เชือกและแท่งจะห้อยออกมาจากชบถ้วยชา ให้ง่ายต่อการดึงชชาออกจากถ้วย ดังภาพที่ 1 (Figure 1)

Figure 1 Sacha inchi tea bag with string and tag

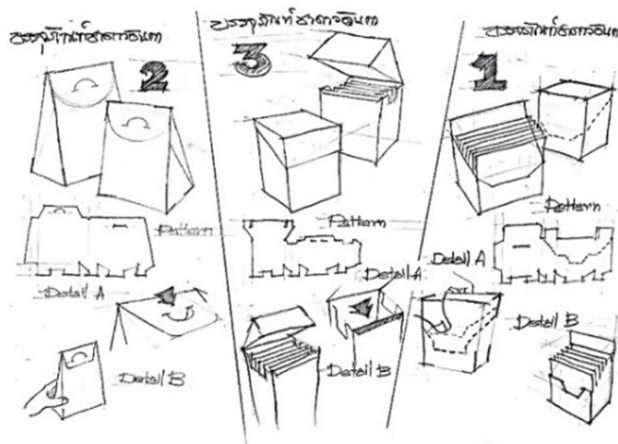

Figure 2 Sketch design of package structure pattern 1-3

บรรจุภัณฑ์ชั้นที่ 2 เป็นบรรจุภัณฑ์เฉพาะหน่วย (individual package) เลือกใช้วัสดุเป็นซองพอยล์ ขนาด 6x9 เซนติเมตร มาออกแบบและผลิตเป็นบรรจุภัณฑ์ เนื่องจากมีความเหนียวทนทาน ไม่ฉีกขาดง่าย ๆ เพราะพอยล์ที่มีการเคลือบด้วยฟิล์มลามิเนตหลายๆชั้น เหมาะแก่การบรรจุชาดาวินคา เพราะไม่รั่วซึมง่าย ๆ และยังช่วยป้องกันอากาศจากภายนอกที่จะเข้าไปในถุงได้ดี

บรรจุภัณฑ์ชั้นที่ 3 บรรจุภัณฑ์ชั้นนอก (outer package) เป็นกล่องพับได้ หรือ folding carton เป็นกล่องทำจากกระดาษกระดาษอาร์ตมัน 2 หน้า ตัดและพับรอยสำหรับขึ้นรูปที่ได้ออกแบบไว้ (Obolewicz, 2009) เป็นกระดาษเคลือบผิวสองด้านและผ่าน การขัดผิว เนื้อกระดาษแน่น มีความมันวาว มีสีขาผิวเรียบ เคลือบผิวด้วยเคลือบเคลือบคาร์บอนเนต ไตดาเนี่ยมไดออกไซด์ เพื่อเพิ่มคุณสมบัติการพิมพ์ และเพิ่มความขาวของกระดาษ มีความเหมาะสมในด้านความแข็งแรง สามารถขึ้นรูปได้ง่าย และมีความแข็งแรงสูง

2. การออกแบบกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์

บรรจุภัณฑ์ขั้นที่ 1 คือ ซองชาเยื่อกระดาษ กราฟิกจะอยู่ในส่วนที่เป็นป้ายสินค้า (Tag) ห้อยซองชา ดังภาพที่ 3 (Figure 3)

Figure 3 Graphic tag for hanging with tea bag pattern 1-3

บรรจุภัณฑ์ขั้นที่ 2 กราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ซองพอยล์ โดยทั้งสามรูปแบบจะใช้โทนสีที่เน้นบอกแก่ผู้บริโภค ให้ทราบถึงชนิดของชาที่บรรจุอยู่ภายใน สูตร 1 (ทำจากใบ) ใช้สีเขียว สูตร 2 (ทำจากเปลือก) ใช้สีน้ำตาล และสูตร 3 (ทำจากเปลือกและใบ) ใช้สีเหลือง มีข้อมูลที่ของสินค้าระบุไว้อย่างครบถ้วน ดังภาพที่ 4 (Figure 4)

Figure 4 Graphic of tea bag pattern 1-3

บรรจุภัณฑ์ขั้นที่ 3 กราฟิกบนกล่องรวมหน่วยชาดาวอินคาทั้ง 3 สูตร ดังภาพที่ 5 (Figure 5)

Figure 5 Sacha inchi tea bag sketch design

3. ต้นแบบบรรจุภัณฑ์

จากการจำลองโครงสร้างและกราฟิกบรรจุภัณฑ์และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและปรับแก้ไขแบบตามคำแนะนำแล้ว นำไปสู่ผลิตต้นแบบบรรจุภัณฑ์ ดังภาพที่ 6 (Figure 6)

Figure 6 Sacha inchi tea bag package prototype

4. ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ต้นแบบ

ผู้วิจัยได้นำต้นแบบบรรจุภัณฑ์ ที่ผลิตเสร็จสมบูรณ์ จำนวน 1 ชุด ให้ผู้ผลิตและจำหน่าย 2 ท่าน และผู้บริโภค จำนวน 50 ท่าน รวมเป็นจำนวนทั้งหมด 52 ท่าน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยทำการเลือกทำการสุ่มตามหลักการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายนี้เป็นกลุ่มผู้ที่สนใจและบริโภคชาดาวอินคาซึ่งเป็นกลุ่มเฉพาะ เพื่อประเมินความพึงพอใจต้นแบบบรรจุภัณฑ์ชาดาวอินคา กลุ่มอินคาไร่ชัชวาล ก่อนนำไป

เผยแพร่ โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินความพึงพอใจ และวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้ คือ สร้างแบบประเมินโดยกำหนดเกณฑ์การประเมินออกเป็น 3 ด้าน 1) ด้านหน้าที่ใช้สอย 2) ด้านโครงสร้าง และ 3) ด้านความสวยงาม

Table 1 Satisfaction assessment result

Items	Satisfaction level of Sample		
	$\bar{x}$	S.D.	Interpret
1. Usability			
1.1 Appropriate proportion for use	4.32	0.66	Very Satisfied
1.2 Opened and Closed conveniently used the product	4.24	0.68	Very Satisfied
1.3 convenient to transport unload and storage	4.27	0.63	Very Satisfied
2. Structure			
2.1 Appropriate structure	4.55	0.58	Extremely Satisfied
2.2 Appropriate material	4.15	0.59	Very Satisfied
2.3 Good protection of inside the products	4.20	0.57	Very Satisfied
3. Appealing			
3.1 Complete product information	4.50	0.58	Extremely Satisfied
3.2 Unique to the product	4.35	0.63	Very Satisfied
3.3 Appropriate color for the product	4.41	0.79	Very Satisfied
3.4 Outstanding when the product on shelf	4.55	0.58	Extremely Satisfied
Total	4.35	0.63	Very Satisfied

อภิปรายผล

ผลิตภัณฑ์ชาดาวอินคาอย่างไม่เป็นที่รู้จักมากนัก มีเพียงผู้บริโภคเฉพาะกลุ่มเท่านั้นจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ให้มีความสวยงามน่าสนใจ เพราะบรรจุภัณฑ์ยังมีบทบาทหน้าที่ด้านการสื่อสารการตลาดในการแนะนำให้ข้อมูล รวมถึงกระตุ้นใจลูกค้าให้ตัดสินใจซื้อโดยบรรจุภัณฑ์จัดเป็นหนึ่งในปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อ บรรจุภัณฑ์ที่ได้รับการออกแบบกราฟิกที่เหมาะสมมีผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อของผู้บริโภค หากบรรจุภัณฑ์ไม่มีความน่าสนใจ หรือดึงดูดผู้บริโภค ย่อมส่งผลต่อยอดขายผลิตภัณฑ์ ดังนั้นกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์จึงเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ทำให้ยอดขายสินค้าเพิ่มขึ้น ปัจจุบันชาดาวอินคา กลุ่มอินคาไร่ชะวาล ยังเป็นเพียงผู้ผลิตรายย่อย ยอดขายน้อยเพราะยังไม่เป็นที่รู้จัก จึงควรมีการส่งเสริมการขายในส่วนตราสินค้าให้เป็นที่รู้จักควบคู่กับบรรจุภัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของลักษณะของเครื่องหมายการค้าที่ดีและการวิจัยของ Sawita (2016) กล่าวว่าอิทธิพลของการรับรู้ตราสินค้า ความสนใจในการส่งเสริมการขายและความพึงพอใจในการบริการ ส่งผลต่อความภักดีในตราสินค้าของ

ผู้บริโภค อีกหนึ่งสิ่งที่สำคัญต่อการใช้งานของบรรจุภัณฑ์ขวดดาวอินคาคือการที่ผู้บริโภคสามารถหยิบสินค้าภายในบรรจุภัณฑ์ได้สะดวก เพราะกลุ่มผู้บริโภคส่วนใหญ่มักจะเป็นกลุ่มผู้สูงอายุ จึงทำให้เกิดปัญหาการใช้งานบรรจุภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ขวดดาวอินคาควรมีการเปิด - ปิดเพื่อให้ใช้งานได้สะดวก

สรุปผลการวิจัย

การออกแบบบรรจุภัณฑ์ขวดดาวอินคา มุ่งเน้นพัฒนาบรรจุภัณฑ์ขวดดาวอินคา กลุ่มอินคาไร้ชัชวาล เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ขวดดาวอินคา บรรจุภัณฑ์ที่ได้ออกแบบใหม่ สามารถ ยึดอายุการเก็บและรักษาคุณภาพของขวดดาวอินคา ส่วนกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ขวดดาวอินคา ที่มีความสวยงามทำให้ผลิตภัณฑ์ดูน่าสนใจ แสดงเอกลักษณ์เฉพาะและมีข้อมูลของผลิตภัณฑ์ครบถ้วน โดยผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ผลิต ผู้จำหน่ายและผู้บริโภคที่มีต่อต้นแบบบรรจุภัณฑ์ขวดดาวอินคา กลุ่มอินคาไร้ชัชวาล แสดงความคิดเห็นต่อต้นแบบบรรจุภัณฑ์ขวดดาวอินคาที่ได้รับการออกแบบ พบว่าโดยภาพรวม มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$) ด้านหน้าที่ใช้สอย มีขนาดสัดส่วนเหมาะสมกับการใช้งาน มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 4.32$) สามารถเปิด-ปิด หยิบใช้งานสินค้าภายในได้สะดวก มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 4.24$) สะดวกในการขนส่งขนถ่ายหรือจัดเก็บ มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$) ด้านโครงสร้าง มีรูปแบบและโครงสร้างที่เหมาะสม มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$) วัสดุที่ใช้มีความเหมาะสม มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 4.15$) ปกป้องคุ้มครองสินค้าภายในได้เป็นอย่างดี มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$) ด้านความสวยงาม มีการแสดงข้อมูลสินค้าครบถ้วน มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.50$) มีเอกลักษณ์ เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$) สีสันมีความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 4.41$) วางบนชั้นเพื่อจำหน่ายแล้ว มีความสวยงาม มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$)

ข้อเสนอแนะ

การออกแบบบรรจุภัณฑ์ขวดดาวอินคา ด้านโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ การใช้วัสดุที่เป็นของชาภายในของฟอยล์เป็นบรรจุภัณฑ์ภายนอก และกล่องกระดาษไดคัท (Die-cut) เป็นเพียงการคาดคะเนถึงการรักษาคุณภาพของชา ควรมีการทดสอบความสามารถในการเก็บรักษาด้วยเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ เช่น การทดสอบแรงตกกระทบพื้น (Jiang & Fu, 2014) การทดสอบการเรียงซ้อน จะทำให้งานวิจัยมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น ซึ่งเป็นส่วนที่ลึกของการศึกษาสามารถต่อยอดหรือศึกษาเพิ่มเติมได้ในการวิจัยครั้งต่อไป ส่วนด้านกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์จากชาดาวอินคา มิได้มีเพียงกลุ่มอินคาไร้ชัชวาลเท่านั้น ที่นำมาแปรรูปเพื่อจำหน่าย ยังมีกลุ่มอื่น ๆ ในประเทศไทย จำหน่ายสินค้าประเภทเดียวกันนี้ หากมีการวิจัยในครั้งต่อไปจึงควรมีการศึกษาถึงเอกลักษณ์ท้องถิ่น เจาะจงลึกลงไปเฉพาะที่ในเขตชุมชนที่ปลูกชาดาวอินคา และบริเวณใกล้เคียง เพื่อค้นหาอัตลักษณ์ที่จะนำมาใช้เป็นจุดเด่นในกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์

กลุ่มชุมชนเป้าหมาย และกลุ่มผู้ผลิตสินค้าประเภทใกล้เคียง สามารถนำผลการออกแบบ และผลวิจัย ไปประยุกต์ให้เข้ากับสินค้าของตนเอง เพื่อเข้าสู่การผลิตในระบบอุตสาหกรรม ซึ่งสร้างความโดดเด่น เป็นการส่งเสริมกิจกรรมด้านการตลาดที่สามารถสร้างยอดขายและพัฒนาต่อยอดองค์กรธุรกิจให้เติบโตได้อย่างเห็นผล และยังสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กรอีกด้วย

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ดีเพราะได้รับความกรุณาจาก กลุ่มอินคาไรซ์ชาวล อำนวยความสะดวก ในการลงพื้นที่เก็บข้อมูล ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ผู้ให้สนับสนุนงบประมาณ โครงการความร่วมมือกันในการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษากับการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ นวัตกรรมไปพัฒนาและยกระดับผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนในพื้นที่ภาคเหนือ 6 จังหวัด (RMUTL OTOP Mentor'61)

เอกสารอ้างอิง

- Promluk S. Sacha Inchi treat your heart and health. *Journal of Heart Journal*. 2017; 11: 2.
- Sawita D. *The influence of brand awareness Promotional interest and service satisfaction affect TNT brand loyalty*. Bangkok University, 2016.
- Gonzales FG, Gonzales C. A randomized double-blind placebo-controlled study on acceptability safety and efficacy of oral administration of Sacha Inchi oil in adult human subjects. *Food and Chemical Toxicology*. 2014; 65: 168-176.
- Jiang DS, Fu CY. Study on different folding carton damaged in drop condition. *Applied Mechanics and Materials*; 2014; 469: 221-224.
- Kirwan MJ. *Handbook of Paper and Paperboard Packaging Technology*. Chichester: West Sussex. John Wiley & Sons; 2013; 265-267.
- Obolewicz P. Carton Folding. Kit L. *In the Wiley Encyclopedia of Packaging Technology*. Hoboken NJ: John Wiley & Sons, 2009.
- Khongcharoenkiat P, Khongcharoenkiat S. *Food Packaging*. Bangkok: Pacmet; 1998: 71-83.
- Sillapatharakul T. Efficacy of Oral Sacha Inchi Oil Supplement on Cognitive Function, *National Research Conference and Presentation of Research at the Second Decade Integrated Research of Knowledge Towards Sustainability*. 2017; 3: 14-21.
- Yehuda S, Rabinovitz, Mostofsky DI. Essential fatty acids are mediators of brain biochemistry and cognitive functions. *Journal of Neuroscience Research*. 1999; 56: 565-570.